

Voorzitter

Tweede Kamer

DER STATEN-GENERAAL

Venetië-Commissie van de Raad van Europa
T.a.v. mw. Granata-Menghini
Avenue de l'Europe
F-67075 - Strasbourg cedex
Frankrijk

Postbus 20018
2500 EA Den Haag
T 070 318 30 33

Geachte mevrouw Granata-Menghini,

Heden, 25 februari 2021, heeft de Tweede Kamer conform de werkwijze van artikel 30 van haar Reglement van Orde, besloten de Venetië-Commissie van de Raad van Europa advies te vragen over de rechtsstaat in Nederland.

De Tweede Kamer heeft op 26 januari 2021 bijgevoegde motie motie-Omtzigt c.s. (Kamerstuk 35 510 nr. 11) aangenomen. Deze motie vormt de basis van de adviesaanvraag en de onderzoeksopdracht ligt vast in bovengenoemde motie. Met deze brief wil ik u daar enige toelichting op geven.

De Tweede Kamer heeft een parlementaire ondervraging uitgevoerd naar de politieke besluitvorming over de kinderopvangtoeslag en de betrokkenheid van bewindspersonen en topambtenaren daarbij. Bij deze ondervraging heeft de Tweede Kamer documenten gevorderd en personen onder ede gehoord. Onder de personen die onder ede gehoord zijn waren topambtenaren, staatssecretarissen, ministers en de huidige minister-president.

Het rapport van de parlementaire ondervragingscommissie trok op 17 december 2020 zodanig scherpe conclusies dat het kabinet-Rutte op 15 januari 2021 uit eigen beweging haar ontslag aanbod aan de Koning. Het rapport is bijgevoegd bij deze brief.

Een tweetal constatering, naast andere constatering, van het rapport luiden:

“De commissie constateert dat bij de uitvoering van de kinderopvangtoeslag grondbeginselen van de rechtsstaat zijn geschonden. Dit verwijt treft niet alleen de uitvoering - specifiek de Belastingdienst/Toeslagen - maar ook de wetgever en de rechtspraak.”¹

[...]

“Zonder zich te willen uitlaten over individuele rechterlijke uitspraken, constateert de commissie dat ook de bestuursrechtspraak jarenlang een wezenlijke bijdrage heeft geleverd aan het in stand houden van de niet dwingend uit de wet volgende, spijkerharde uitvoering van de regelgeving van de kinderopvangtoeslag. Daarmee heeft de bestuursrechtspraak zijn belangrijke functie van (rechts)bescherming van

¹ Pagina 7, ‘Ongekend onrecht’ Parlementaire ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag, 17 december 2020, https://www.tweedekamer.nl/sites/default/files/atoms/files/20201217_eindverslag_parlementaire_ondervragingscommissie_kinderopvangtoeslag.pdf.

*individuele burgers veronachtzaamd. De commissie is met name geraakt door het tot in oktober 2019 wegedeneren van algemene beginselen van behoorlijk bestuur, die zouden moeten dienen als stootkussen en beschermende deken voor mensen in nood.*²

Speciaal deze twee constatering hebben de Tweede Kamer doen besluiten deze adviesaanvraag bij de Venetië-Commissie van de Raad van Europa te doen. Want de optelsom van een groot aantal factoren is dat tienduizenden gezinnen, van wie velen onschuldig waren of slechts een kleine fout gemaakt hadden, zulke hoge bedragen moesten betalen aan de Belastingdienst, dat zij financieel geruïneerd werden.

Wij zullen het rapport van de Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag desgewenst in het Engels voor u vertalen zodat u begrijpt wat het parlement gevonden heeft.

De twee vragen gaan over het hart van de Nederlandse rechtsstaat.

In theorie hadden deze burgers rechtsbescherming moeten hebben, maar in de praktijk schoten regering en parlement tekort, overtrad de Belastingdienst jarenlang wetten, hield de regering veel informatie achter voor het parlement, voor de pers en zelfs voor de rechter. De rechter beschermde deze burgers niet, maar volgde, ook volgens de eigen woorden, de Belastingdienst bijna blindelings.

Daarom zijn er twee belangrijke vragen die de Tweede Kamer aan de Venetië-Commissie van de Raad van Europa zou willen stellen:

- 1) Welke wetten, welke uitvoering of welke praktijken hebben bijgedragen aan het feit dat macht en tegenmacht onvoldoende gewerkt hebben in dit dossier en dat de burger vermalen werd? Welke oplossingsrichtingen zijn er om dit te herstellen en in de toekomst te voorkomen?
- 2) Voldoet het bestuursrecht in Nederland, inclusief de Raad van State, en welke waarborgen zouden in de wet of de uitvoering van bestuursrecht (en mogelijk aanpalende rechtsgebieden) moeten worden toegevoegd om de burger adequaat te beschermen, inclusief de effectieve toegang tot het recht en de bijstand daarin.

Vanzelfsprekend staat de staf van de Tweede Kamer tot uw beschikking om u in contact te brengen met alle instituties in Nederland met wie u van gedachten wilt wisselen en om u documentatie te verschaffen.

De indieners van de motie zijn bereid om u een nadere toelichting te geven op deze adviesaanvraag.

Namens de Tweede Kamer vraag ik u aan dit verzoek te voldoen.

Hoogachtend,

Khadija Arib
Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal

² Pagina 7 & 8, 'Ongekend onrecht' Parlementaire ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag, 17 december 2020, https://www.tweedekamer.nl/sites/default/files/atoms/files/20201217_eindverslag_parlementaire_ondervragingscommissie_kinderopvangtoeslag.pdf.

